

A Magyar Nemzeti Bank egységes szankcionálási politikája

Az egységes szankcionálási politika közzétételével az MNB célja, hogy az érintettek számára összefoglalja azokat az alapelveket és eszközöket (intézkedéseket), amelyeket az MNB az ellenőrzési és szankcionálási hatáskörébe tartozó területeken alkalmaz.

Az MNB ellenőrzési és szankcionálási jogkörét a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Mnbtv.), a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, valamint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmt.) által szabályozott keretek között gyakorolja.

I. A szankcionálás területei

Az MNB szankciónak tekint minden olyan, szabályszegéshez kapcsolódó intézkedést, amellyel az előírások betartására ösztönöz annak érdekében, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer megbízhatóan, hatékonyan és minél kisebb kockázattal működjék, illetve az MNB statisztikai publikációi határidőben, az elvárásoknak megfelelő színvonalon készüljenek el.

Jegybanki szankcionálásra a következő – az Mnbtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján az MNB ellenőrzési hatáskörébe tartozó – területeket érintően kerülhet sor:

- a) kötelező jegybanki tartalékra vonatkozó előírások,
- b) pénzfeldolgozási tevékenységre és a készpénzforgalmazásra vonatkozó előírások,
- c) a pénzfeldolgozó szervezetek esetében a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló előírások,
- d) a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz és az euro utánzatára vonatkozó előírások,
- e) pénzforgalmi tevékenységgel és a fizetési rendszer működtetése tevékenységgel kapcsolatos jegybanki előírások,
- f) a tőkepiacról szóló törvény (a továbbiakban: Tpt.) hatálya alá tartozó szervezetekre vonatkozó jegybanki előírások,
- g) a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló törvény (a továbbiakban: Tvtv.) előírásainak és a kijelölt rendszerre vonatkozó megállapodásban foglaltak,
- h) az MNB részére teljesítendő adatszolgáltatásokra vonatkozó előírások, valamint
- i) az MNB előző pontokban hivatkozott jogszabályokon alapuló határozatában foglaltak megszegése, elmulasztása, késedelmes vagy hiányos teljesítése.

II. Az MNB szankcionálási politikájának alapelvei

Az MNB hatósági ellenőrzési és szankcionálási eljárása a következő alapelvekre épül:

- a) **transzparencia** – világosan megfogalmazott, az ellenőrzött szervezetek, személyek számára hozzáférhető elvek és eljárás, átlátható jogi szabályozás;
- b) **normativitás** – a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megtartása és mások általi megtartatása az eljárások során, a jogszabályok és hatósági határozatok érvényre juttatása, szabályszegés, mulasztás, késedelmes vagy hiányos teljesítés megállapítása esetén általánosan érvényes szabályok szerinti szankcionálás;
- c) **hivatalból való eljárás elve** – az eljárások hivatalbóli indítása, a tényállások hivatalból való megállapítása, a bizonyítás módjának és terjedelmének az MNB általi meghatározása, lehetőség az MNB által hozott hatósági határozatok MNB általi felülvizsgálatára, a döntések kijavítására, kiegészítésére, módosítására és visszavonására;
- c) **jogegyenlőség** – törvény előtti egyenlőség, az ügyek indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélküli elintézése; egyenlő bánásmód;
- d) **tisztességes eljáráshoz való jog** – a hatáskörök és a hatósági jogkör rendeltetésszerű gyakorlása, a mérlegelési jogkör jogszabályban rögzített szempontok alkalmazásával való gyakorlása, az ügyre vonatkozó tények feltárása és figyelembevétele, a bizonyítási eszközök súlyuknak megfelelő értékelése, valósághű tényállásra alapozott döntések;
- e) **hatékonyság** – az eljárások gyors és szakszerű lefolytatása, együttműködés az ügyfelekkel, rövid határidőn belül kiszabott, a szabályszegés, mulasztás, késedelmes vagy hiányos teljesítés súlyával arányos intézkedés, költségtakarékosság;
- f) **fokozatosság** – enyhébb, majd szigorúbb intézkedés(ek) alkalmazása a szabályszegés súlyához és gyakoriságához mérten;
- g) **adatvédelem** – az eljárás során megfelelő gondoskodás a személyes és más, törvény által védett adatok védelméről, a döntésben csak olyan védett adat feltüntetése, amelyet az iratbetekintés szabályai szerint megismerhet az, akivel a döntést közlik.

III. A szankcionálás eszközszerrendszere

Ha az MNB a jelen tájékoztató I. pontjában ismertetett körben jogszabálynak vagy az MNB hatósági határozatában foglaltaknak 2009. szeptember 30-át követően történt megszegését, elmulasztását, késedelmes vagy hiányos teljesítését állapítja meg, az alábbi intézkedéseket jogosult alkalmazni.

- **figyelmeztető levél** – melyben az MNB a hatósági ellenőrzés megállapításai alapján felhívja az ügyfél figyelmét a feltárt szabályszegésre, mulasztásra, és figyelmezteti a jogszerű magatartás tanúsítására, illetve határidőt tűzve arra, hogy a jogszabályban vagy az MNB határozatban foglalt kötelezettségének tegyen eleget;
- **felszólítás** – melyben az MNB felhívja az ügyfél figyelmét a jogszabálysértésre és a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel, és határidő megállapításával felszólítja a jogsértés megszüntetésére;

- **visszamenőleges adatszolgáltatás előírása** – melyben az MNB az adatszolgáltatási kötelezettség megsértése esetén hosszabb időszakra visszamenőlegesen előírja a hiba korrigálását, illetve az elmulasztott kötelezettség teljesítését;

- **szabályzat átdolgozására kötelezés** – melyben az MNB a Pmt. szerint felügyeleti hatáskörébe tartozó kiegészítő pénzügyi szolgáltatást végző szolgáltatót a pénzügyi szabályzat határidőn belül történő, meghatározott szempontok szerinti átdolgozására szólítja fel;

- **speciális képzésre, szakemberek felvételére vonatkozó kötelezés** – melyben az MNB - ha a Pmt. szerint felügyeleti hatáskörébe tartozó kiegészítő pénzügyi szolgáltatást végző szolgáltatónál a pénzfeldolgozási tevékenységet végző alkalmazottak, illetőleg vezetőik, felkészültségének mértéke nem elegendő a Pmt-ben előírt kötelezettségek maradéktalan érvényesüléséhez - az ügyfelet képzésre kötelezi, vagy az adott feladatra, munkakörre megfelelő ismeretekkel rendelkező alkalmazott, illetőleg vezető felvételére tesz javaslatot;

- **a tevékenységi engedély visszavonása** – melyben az MNB a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény (a továbbiakban: Hpt.) alapján az engedélyezési hatáskörébe tartozó kiegészítő pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában, ha az ügyfél súlyosan megszegte a tevékenységére vonatkozó jogszabályokat, valamint az MNB határozataiban foglalt előírásokat, a tevékenységi engedélyt visszavonja;

- **kijelölés visszavonása** – melyben az MNB a Tvtv. szerinti kijelölés vonatkozásában, ha a rendszer működése során a Tvtv-t vagy a kijelölés alapjául szolgáló megállapodást súlyosan megszegik, a kijelölést visszavonja;

- **egyedi engedély visszavonása** – melyben az MNB a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz utánzatára vonatkozó előírások súlyos megsértése esetén az általa adott engedélyt visszavonja;

- **az intézkedésre hatáskörrel rendelkező hatóság megkeresése**

más hatóság intézkedési hatáskörébe tartozó jogszabálysértés észlelése esetén, így például az Európai Unió másik tagállamában engedéllyel rendelkező pénzügyi intézmény magyarországi fióktelepe vagy a határon átnyúló szolgáltatást Magyarországon végző pénzügyi intézmény szabályszegése esetén a PSZÁF megkeresése az Európai Unió másik tagállamának felügyeleti hatóságánál történő eljárás (értesítés, intézkedés kezdeményezése) végett. ;

- **szabálysértési, büntető- vagy egyéb eljárás kezdeményezése**

- adatszolgáltatással kapcsolatos szabályszegés,
- a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz- és az euro utánzatára vonatkozó szabályok megszegése, valamint
- egyéb bűncselekmények, illetve szabálysértések gyanújának megállapítása esetén;

- **vezető felszólítása** – melyben az MNB határidő tűzésével felszólítja a szervezet vezetőjét, a rá irányadó szabályok szerint vezető állásúnak minősülő személyt a jogsértés megszüntetésére;

- **bírság kiszabása.**

A fenti intézkedéseket az MNB együttesen és ismételten is alkalmazhatja.

Az MNB monetáris politikájának egyik eszközeként szabályozott kötelező jegybanki tartalék teljesítésének elmaradása esetén az MNB - nem hatósági eljárás keretében, a kötelező jegybanki tartalékra vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint - büntető kamatot érvényesít a nemteljesítő hitelintézzettel szemben.

Abban az esetben, ha gyanú merül fel arra, hogy valamilyen, az MNB ellenőrzési és szankcionálási jogkörének hatálya alá tartozó személy vagy szervezet nem tartja be az előírásokat, esetleg félrevezeti az MNB-t, a jegybank illetékes szervezeti egysége **oron kívüli, eseti hatósági helyszíni ellenőrzést** tart.

Az **MNB** a fenti intézkedések alkalmazásától függetlenül, rendszeresen vagy indokolt esetben az ellenőrzött szervezet és az MNB vezetői közötti **felsőszintű**, illetve az ellenőrzött szervezet és az illetékes szervezeti egység közötti **szakértői szintű megbeszélés keretében, illetve írásban tájékoztatja** az ellenőrzött szervezetet a hatósági ellenőrzés kapcsán kialakított **szakmai álláspontjáról**.

A 2009. október 1-jét megelőzően elkövetett jogszabálysértés esetén az MNB intézkedést saját hatáskörben az elkövetés időpontjában hatályos jogszabályok (Mnbtv., Pmt., Tvtv.) alapján jogosult alkalmazni, bírság kiszabását pedig a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél kezdeményezheti, a Hpt., Tpt., továbbá a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvény hatálya alá tartozó pénzügyi szervezettel szemben.

IV. A szankcionálás alapelveinek érvényesülése az eszközrendszer alkalmazásakor

Ha az MNB az általa lefolytatott hatósági ellenőrzés során csupán kisebb szabálytalanságokat tár fel, az ügyfelet figyelmeztető levél útján figyelmezteti. Ha a hatósági ellenőrzés során feltárt jogsértés(ek) súlyossága, illetőleg más körülmények nem teszik lehetővé (célszerűvé) a figyelmeztetés alkalmazását, továbbá akkor is, ha a figyelmeztető levelet az MNB már alkalmazta, de az nem járt az elvárt eredménnyel (azaz az ügyfél nem szüntette meg kifizűött határidő alatt a jogsértő helyzetet), az MNB a III. pontban felsorolt egyéb intézkedést alkalmaz.

Az MNB az alkalmazandó intézkedés megválasztásakor, ideértve a bírság összegének meghatározását is, figyelemmel van:

- a) a szabályszegés vagy a mulasztás súlyosságára,
- b) a cselekménynek az Mnbtv. 29. §-a (1) bekezdésében meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozó szervezetekre gyakorolt hatására,
- c) a szabályszegéssel vagy a mulasztással előidézett kockázatra, a kár mértékére, valamint a kárenyhítési hajlandóságra,
- d) a felelős személyek által az MNB-vel kapcsolatban tanúsított együttműködésre,
- e) az intézkedéssel érintett személy jó- vagy rosszhiszeműségére, az általa a szabályszegéssel vagy a mulasztással elért vagyoni előnyre,
- f) az intézkedés alapjául szolgáló adatok, tények, információk eltitkolására vagy annak szándékára, valamint
- g) a szabályszegés, illetve a mulasztás ismétlődésére és gyakoriságára.

Az MNB a bírság összegét az Mnbtv. 29/D. §-ában meghatározott kereteken belül állapítja meg.

Az MNB a fokozatosság elve alapján akkor alkalmaz súlyosabb intézkedést, ha a jogsértő személy vagy szervezet a feltárt szabályszegés miatt az MNB által előírt kötelezettségnek (az elmulasztott kötelezettség pótlása, a feltárt hiba kijavítása, stb.) nem tett eleget az előírt határidőre, illetve ha egy újabb, azonos tevékenységi kört vagy adatszolgáltatást érintő szabályszegésre statisztikai adatszolgáltatást érintő szabályszegés esetén 1 éven, egyéb szabályszegés esetén 3 éven belül kerül sor. Amennyiben a jogsértő személy vagy szervezet a feltárt szabályszegés miatt az MNB által előírt kötelezettségnek eleget tett, és statisztikai adatszolgáltatást érintő szabályszegés esetén 1 évnél, egyéb szabályszegés esetén 3 évnél több idő telik el az újabb szabályszegésig, a szankcionálási eszközök alkalmazása a legenyhébb fokozattól indul újra, amennyiben a szabályszegés jellege nem indokol magasabb fokozatot. Az MNB nem alkalmaz intézkedést a szabályszegésnek a tudomására jutásától számított három év, az elkövetéstől számított öt év elteltével.

A fokozatosság elvének érvényesítése szempontjából a hatósági ellenőrzések során feltárt szabályszegéseket az MNB összevontan kezeli. Az MNB a fokozatosság elvétől eltérő, enyhébb intézkedést nem alkalmaz.

Az MNB esetenként a fokozatosság elvétől eltérő, a következőnél súlyosabb szankcionálási eszköz is alkalmazhat, ha megítélése szerint az arányosság vagy a hatékonyság másképp nem érvényesíthető.

V. A döntés közzétevése, nyilvánosságra hozatala

Az MNB által lefolytatott szankcionálási eljárásról szóló végzést vagy határozatot minden esetben közli az ügyféllel és azzal, akire nézve a döntés jogot vagy kötelezettséget állapít meg.

Az MNB a személyes adatot vagy törvény által védett titkot nem tartalmazó döntését részben vagy egészben a honlapján vagy egyéb módon közzéteheti. A bírságot kiszabó, a tevékenységi vagy egyedi engedélyt, kijelölést szankcióként visszavonó határozatokat az MNB - amennyiben a konkrét esetben eltérően nem dönt - közzéteszi.